

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502758 Humanitats	OT	3	0
2502758 Humanitats	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Maria Remei Perpinya Morera

Correu electrònic: Remei.Perpinya@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit previ

Objectius

"Documentació i arxivística" és una assignatura de sis crèdits que desenvolupa la matèria homònima. Forma part dels 60 crèdits optatius programats pel quart curs dels estudiants d'Humanitats, junt amb altres assignatures d'un ampli ventall de matèries: Geografia, Història, Musicologia, Art, Antropologia, Filosofia, Filologia clàssica, Literatura catalana, Literatura espanyola, Literatura Universal, Retòrica, Llengua moderna, Gestió cultural, Comunicació, Finances i comptabilitat, Sociologia, Dret, Tecnologies de la informació i del coneixement, Pràctiques externes. A més ha de superar el Treball de Fi de Grau.

L'assignatura estudia les tècniques d'emmagatzematge, organització, difusió i preservació del patrimoni documental universal, des de les taules d'adob fins els arxius numèrics. L'objectiu general és que l'alumne en acabar l'assignatura copsi els conceptes fonamentals de la Documentació i l'Arxivística com a dues disciplines independents i complementàries, conegui el sistema arxivístic espanyol i sàpiga interpretar-ne els instruments de descripció, i conegui les fonts d'informació especialitzades en humanitats i sàpiga interrogar-les. La finalitat és introduir a l'alumne en el coneixement d'aquestes dues disciplines a partir dels temes de debat actuals que hi ha plantejats en els temes de patrimoni documental i bibliogràfic.

Competències

Humanitats

- Identificar els processos històrics en què s'inscriu la cultura contemporània.
- Utilitzar adequadament els recursos i les metodologies que s'empren en l'estudi de la cultura contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar documents de diferents èpoques històriques.
2. Fer servir les TIC per a l'organització documental.
3. Identificar els diferents tipus de documents.
4. Transcriure un document històric.

5. Valorar altres disciplines afins que ajuden a fer un tractament correcte dels documents: sigil·lografia, cronologia, etc.
6. Valorar l'organització d'un arxiu concret.

Continguts

Part 1. Arxivística

1. L'Arxivística com a ciència: concepte i definició. Evolució històrica de la disciplina: el naixement de la disciplina al segle XIX; l'arxivística científica a partir de la segona guerra mundial. Les funcions i reptes actuals: entre la memòria històrica i la gestió dels documents.
2. L'arxiu i els documents d'arxiu: la definició tècnica del concepte arxiu: les tres accepcions. La dimensió filosòfica del concepte: la visió de Derrida i Foucault. La dimensió artística: l'arxiu en l'art.
3. Breu evolució històrica dels arxius: els arxius de Palau (època antiga); els tresors de cartes (s. XII-XVI); els arsenals de l'autoritat (s. XVI-principis XIX); laboratoris de la història (principis s. XIX-mitjans s.XX); els arxius en la societat de la informació.
4. El sistema arxivístic espanyol i català: el repartiment competencial i els arxius del sistema. La definició de patrimoni documental en el marc legal espanyol. El cas de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. El principi de provenença i l'arxiu de Salamanca: el retorn dels documents catalans a Salamanca confiscats pel franquisme.
5. Els arxius i la gestió de la memòria: els casos de Grècia, Alemanya i Espanya.
6. L'accés a la informació i la documentació pública. El dret d'accés versus la protecció de les dades personals.
7. Dades massives i Humanitats. L'arxivatge d'Internet. Les dades personals a Internet i el dret a l'oblit.

Part 2. Documentació

1. La documentació. De la gestió dels documents a l'accés universal al coneixement.
2. El paper de les biblioteques i els centres d'informació al segle XXI. Tenen raó de ser les biblioteques en un món digital?
3. La digitalització del patrimoni. Projectes actuals i reptes de futur.
4. Fonts d'informació per a les humanitats: concepte de font; fonts primàries i secundàries. Classificació de les fonts. Noves fonts d'informació: xarxes socials.
5. Criteris per a la selecció i avaluació de fonts d'informació.
6. Les facilitats d'accés a la informació: com accedim a la informació bibliogràfica? la cerca als catàlegs i a les bases de dades: Dianet, trobador...
7. El funcionament dels buscadors d'Internet.
8. La destrucció del patrimoni documental i bibliogràfic.

Part 3. Reflexió final

L'Arxivística i la Documentació en el marc de les ciències de la informació: dues ciències afins i/o complementàries? Anàlisi dels aspectes que comparteixen i els que les diferencien.

Metodologia

La metodologia combina sessions teòriques, discussions i debats i l'elaboració d'exercicis pràctics i treballs de reflexió. En el campus virtual es penjaran els materials a treballar per a cada tema: lectures i propostes d'activitats teòrico-pràctiques. Algunes de les sessions es desenvolupen a les aules d'informàtica.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Participació a classe, debats i exposicions orals	50	2	1, 3, 6
Tipus: Supervisades			
Preparació de treballs	30	1,2	1, 3, 4, 5
Tipus: Autònomes			
Estudi i lectura dels materials disponibles al campus virtual i de la bibliografia	40	1,6	3, 5, 6
Redacció de treballs	30	1,2	3, 5, 6

Avaluació

El sistema d'avaluació de l'assignatura preveu 4 activitats avaluables. Totes són obligatòries i per aprovar l'assignatura cal una puntuació mínima de 5.

No presentat:

L'alumne que no s'hagi presentat a un mínim del 60% dels treballs/proves avaluables tindrà la qualificació de "No avaluable".

Reavaluació:

Es podrà presentar a la reavaluació l'alumne que a la nota final prèvia a l'acta tingui entre un 4 i un 4,9. La nota màxima que es podrà obtenir en la reavaluació és de 5,0 (Aprovat).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Dos treballs escrits sobre algun aspecte de la matèria	40	0	0	1, 3, 5, 6
Examen primera part	30	0	0	1, 2, 3
Examen segona part	30	0	0	3, 4, 5, 6

Bibliografia

ARXIUS

(Manuals)

- LODOLINI, Elio (1993). Archivística. Principios y problemas. Madrid: ANABAD, 1993.
- ALBERCH I FUGUERAS, Ramon (2002). Els arxius entre la memòria històrica i la societat del coneixement. Barcelona: Editorial UOC : ECSA. 199 p.
- TRIBÓ TRAVERIA, Gemma (2005). Enseñar a pensar históricamente: los archivos y las fuentes documentales en la enseñanza de la historia. Barcelona: Universitat. ICE.
- ALBERCH I FUGUERAS, Ramon (2008). Archivos y derechos humanos. Gijón: Trea, 2008.
- CAPELL, Emilia; COROMINAS, Mariona (coords.) (2009). Manual d'arxivística i gestió de documents. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya.
- RAMS, Leonor (2011). Los documentos de archivo: cómo se accede a ellos. Gijón: Trea.
- CRUZ MUNDET, José Ramón (2012). Archivística: gestión de documentos y administración de archivos. Madrid : Alianza editorial.

(Guies d'arxius)

- Guia dels Arxius Històrics de Catalunya. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1982-2007. 8 vols. (Guies, inventaris, catàlegs. Guies ; 1, 3-4, 6-9).
- Censo-guía de archivos de España y Iberoamérica. Ministerio de Cultura.
<http://censoarchivos.mcu.es/CensoGuia/portada.htm>
- Guia de los archivos de la Iglesia en España. Archivo Diocesano de Barcelona : Asociación de archiveros de la Iglesia en España, 2001.
<http://www.mcu.es/archivos/docs/ArchivosIglesia.pdf>
- Guía de Archivos Militares Españoles. 3a. ed. corr. y aum. Madrid: Ministerio de Defensa, 2012.
http://www.portalcultura.mde.es/Galerias/publicaciones/fichero/Guia_de_los_archivos_militares_espanoles.pdf
- PARES. Portal de Archivos Españoles. Ministerio de Cultura. <http://pares.mcu.es/>
- Cercador d'Arxius de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació.
<http://cultura.gencat.cat/arxius/directori.asp>
- Archives Portal Europe. <https://www.archivesportaleurope.net/es/home>

(Revistes)

- Boletín de la Asociación Española de Archiveros, Bibliotecarios, Museólogos y Documentalistas. Madrid: ANABAD, 1950-
- Lligall, revista catalana d'arxivística. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 1988-
- Tabula. Revista de Archivos de Castilla y León. Salamanca: Asociación de Archiveros de Castilla y León, 1992-
- Comma. International Journal on Archives. Paris: International Council on Archives / Conseil International des Archives, 2001- . Continuació de Janus i Archivum
- Archival Science: International Journal on Recorded Information. Main editors: K. Anderson; E. Ketelaar; E. Yakel. Dordrecht : Kluwer Academic Publisher, 2001-. ISSN: 1389-0166 (print version). ISSN: 1573-7519 (electronic version)

(Pàgines web)

- International Council on Archives. <http://www.ica.org>
- Associació d'Arxivers de Catalunya. Enllaços. <http://www.arxivers.com>
- Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Arxius i Gestió documental. <<http://www.gencat.cat>>

DOCUMENTACIÓ

(Manuals)

- HERNÁNDEZ , Hilario; [et al.]. (2001). Las Bibliotecas públicas en España: una realidad abierta. Salamanca : Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2001. També disponible en versió electrònica: <http://www.fundacionsr.es/bp/index2.html>.
- DARNTON, Robert. (2010). Digitalitzar és democratitzar? El cas dels llibres. Barcelona: Arcàdia, 2010.
- LÓPEZ YEPES, José; OSUNA, María Rosario. (2011). Manual de ciencias de la información y documentación . Madrid : Pirámide.
- CID LEAL, Pilar; PERPINYÀ MORERA, Remei. (2013). Cómo y dónde buscar fuentes de información. UAB. Servei de Publicacions. (Materials, 227).

(Fonts d'informació)

- CARRIZO SAINERO, Glòria; IRURETA-GOYENA, Pilar; LÓPEZ DE QUINTANA, Eugenio. Manual de fuentes de información. 2a. ed. Zaragoza: Conferencia Española de Gremios y Asociaciones de Libreros, 2000. 574 p.
- TRIBÓ TRAVERIA, Gemma (2005). Enseñar a pensar históricamente: los archivos y las fuentes documentales en la enseñanza de la historia. Barcelona: Universitat. ICE
- PONS, A. (2013). El Desorden digital : guía para historiadores y humanistas. Tres Cantos : Siglo XXI.

(Revistes)

- Item, revista de biblioteconomia i documentació. Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, 1987-
- El Profesional de la Información. Barcelona : Swets & Zeitlinger Ibérica, 1998- Continuació d'Information World en Español (1992-1997).
- Revista Española de Documentación Científica. Madrid: CINDOC, 1977-.
- Bid: textos universitaris de biblioteconomia i documentació. Barcelona: Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona, 1998-.

(Pàgines web)

- Biblioteca de Catalunya. <http://www.bnc.cat/>
- Servei de Biblioteques de la Universitat Autònoma de Barcelona. Bellaterra: UAB. <http://www.uab.cat/servlet/Satellite/biblioteques-1100266971243.html>
- Europeana. <http://www.europeana.eu/portal/>